

tíðindablaðið sosialurin

56. árg. ★ kr. 4,-

Nr. 15 ★ leygardagur 5. februar 1983

frælsi javnaður bróðralag

Sosialurin avdúkar:

Landsstýrið mistulkar sín egna sáttmála

— við tí úrsliti, at fleiri rækjuskip liggja fyri teym í Føroyum, meðan tað er rok-fiskiskapur við Svalbard

Og vit hava nevniliga loyvi at fiska rækjur innanfyri 4 fjórðingar við Svalbard uttan avmarkingar, tí hetta økið er ikki við í sáttmálanum millum Noreg og Føroyar. Hetta økið kemur harafturímóti undir Svalbardtraktatina, sum vit hava undirskrivað og sum gevur okkum loyvi at fiska uttan avmarking í territorialsjógvi kring Svalbard.

Finn Fostervoll, skrivstovustjóri í norska uttanríkisráðnum: — Sáttmálin millum Noreg og Føroyar fevnir ikki um økið millum 0 og 4 fjórðingar við Svalbard

Tað er nógv, sum bendir á, at landsstýrið hevur gjørt Føroyska rækjufloktanum eina bjarnatænastu.

Fyri tað fyrsta er landsstýrið við Paula Ellefsen, lógmanni á odda gingið við til krav frá norðmonnum um at avmarka føroysku rækjuveiduna við Svalbard — just sum hon varð byrjað og samtiðis sum mangt bendir á, at her finnst ómetaliga stór rækjuríkið.

Fyri tað næsta hevur landsstýrið yvirfyri rækjemonnum í Føroyum tulkad sine egna avtalu skeivt. Í avtaluni, sum er undirskrivað millum Noreg og Føroyar, stendur, at «Føroyska veiðan í FISKEVÆRNSONEN» við Svalbard verður avmarkað.

Tá nú landsstýrið umsetir norska tekstin til føroyskt og leggur hann fyri tingið, rækjuvinnuni og almenningin stendur, «AT FØROYSKA VEIÐAN VIÐ SVALBARÐ» verður avmarkað. Og soleiðis hava rækjumennt skilt avtaluna. Tí er eisini bert fimm skip farin til Svalbard at royna, meðan

hini liggja fyri teym heima og biða til tey eiga tær.

Sannleikin er nú komin fram! Hann er, at innanfyri fyra fjórðingar við Svalbard kunnu øll okkara rækjuskip fiska, um bert tey halda seg til vanligar fiskiveiðureglur.

Og hvorki økið innan fyri 4 fjórðingar ella vanligar fiskiveiðureglur á hesum øki eru nevnd í sáttmálanum, sum er undirskrivaður millum Føroyar og Noreg.

— Hetta er sum so heldur ikki so lógíð — og tað eru norðmenn helst eisini greiðir yvir.

Tí: økið innanfyri 4 fjórðingar kemur undir Svalbardtraktatina, ið sigur, at øll lond, sum hava skrivað undir hesa traktat hava rættindi at fiska har. Skulu skeringjar gerast har, so má hetta gerast um vandi er fyri stovnunum, og tá mugu øll lond avmarka seg í sama mun.

Nógvar rækjur innanfyri 4

Nú kann onkur halda, at hetta at kunna fiska innanfyri fyra fjórðingar við Sval-

bard hevur ongan týðning fyri okkum, tí har eru helst ikki rækjur. Tí tað sigur John Dam reiðari og skipari: — Tað er nógv til av rækjum innanfyri 4 fjórðingar. Tað er har norðmenn fiska og eisini inni á sjálvum firdunum. Longur norðanfyri hava føroysku skipini eisini funnið fleiri nýggj mið inni við land.

Tíðindablaðið Sosialurin hevur í seinastuni roynt at kanna sáttmálan við Noreg og hava vit sett okkum í samband við fleiri fólk. Herfyri segði Arni Olafsson, skrivstovustjóri í landsstýrinum, sum luttók í samráðingunum, við Sosialin:

«Tann frivilliga bindingin, sum er gjord í avtaluni við Noreg, má galda fyri alt Svalbardøkið, bæði territorialsjógvi (0–4 fjórðingar) og fiskiverjusununa (4–200 fjórðingar). Eg má viðganga, at hasa finessuna, við at tað stendur skrivað fiskaverjuna í norska tekstinum, og at tað stendur veidur við Svalbard í føroysku umsetingini, tað havi eg ikki hugsað um. Møguliga er eitt juridiskt glopp har. Men hetta hevur so ikki verið ætlanin. Vit hava uppfatað tað norska kravið soleiðis, at tað í mesta lagi kunnu vera fimm skip við Svalbard samstundis uttan mun til, um tað er inni í territorialsjógvi ella úti í fiskiverjusunum. Soleiðis hava norðmenn heilt givið eisini uppfatað tað», segði Arni Olafsson í Sosialinum 3. februar.

Spyrjið uttanríkis-málaráðið

Men hvat segði leiðarin av norsku samráðingarnavndini, Hallstein Rasmussen, fiskaristjóri, tá vit spurdu hann, hvat norðmenn leggja í

Landsstýrismaðurin skal veljast mánadagin

Formaðurin í Fólkaflokkinum, Jógvan Sundstein, sigur, at Fólkaflokkurin hevur ikki broytt stöðu í spurninginum um val av landsstýrismanni.

— Fólkaflokkurin vil hava landsstýrismann valdan í seinasta lagi mánadagin, sigur Jógvan Sundstein.

Men Pauli Ellefsen, lögmaður, hevur boðað formonnum fyri samgonguflokkarnar til ein fund mánadagin og ein fund týskvöldið. Hann sigur, at hann hevur sagt við floksformenninar, at tað truplasta málið er loyst, og hevur tí skotið upp, at teir halda hesar tveir fundirnar. Lögmaður roknar við, at tað eydnast at greiða málini, sum ósemja hevur verið um, á hesum fundinum.

— Eydnast tað, so er Olaf Olsen liðugur, og Anfinn Kallsberg kann veljast mikudagin.

Viðmerkingarnar frá floksformonnum benda á, at Fólkaflokkurin heldur upp á sitt, um ikki at fara og samráðast um nakað, áðrenn nýggjur landsstýrismaður er valdur, meðan Sambandsflokkurin heldur upp á, at Olaf Olsen skal ikki loysast úr starvi sum landsstýrismaður, fyrr enn óloystu málini, sum liggja í Tinganesi — tann sokallaði pakkinn — eru loyst.

— Hava norðmenn gjørt nakað fyri at avmarka sine veiðu samsvarandi?

— Tað er eingin, sum avmarkar seg so nógv sum just vit norðmenn. Vit hava ein konsesiónslóg í samband við rækjuveidu. Vit geva ikki fleiri loyvi at fiska rækjur við Svalbard.

— Hvussu stórar bátar fevna hesar konsesióinir um?

— Allar bátar omanfyri 50 tons.

— Tað hoyrist, at nærum allar tann norsk flotin fiskar rækjur við Svalbard?

— Tað er ikki rætt.

Hallstein Rasmussen sigur at enda, at føroyingar hava fingið eina sera goða avtalu við Noreg. — Tað eru ikki nógvir norðmenn, sum hava striðið so nógv sum eg fyri at geva føroyingum veiðusemdir. Hetta kunnu tit fáa at vita frá føroysku samráðingarmonnum.

Visti av ongum

Vit spurdu so eisini John Dam, reiðara og skipara, hvussu hann hevur uppfatað nýggju avtaluna millum Noreg og Føroyar. Hann sigur, at hann fyrst hevði tikið sum givið, at vit als ikki hava loyvi at fiska við meira enn fimm skipum samstundis kring Svalbard. Men nú eg lesi bløðini má eg viðganga, at har er eitt glopp. Og nú eg havi kannað nærri eftir, so er tað rætt, at vit kunnu fiska innanfyri 4 fjórðingar.

jan

áhugaverdur spurningur, sum hann ynskir at kanna nærri.

Hann visir annars á, at tað helst galda ávisar fiskiveiðureglur innanfyri 4 fjórðingar. Men hann veit ikki, hvarjar hesar eru. Tað er tað hann nú vil kanna fyri Sosialin.

Vilja kanna stovnin

Siðani aftur til Hallstein Rasmussen, fiskaristjóra í Bergen.

— Noregssáttmálin hevur verið nógv umræddur í Føroyum. Rækjumennt eru ikki fegnir um henda sáttmála. Hvi vilja tit nú frá norskskið avmarka okkara rækjuveidu?

— Tí vit bera ótta fyri rækjustovnunum í Svalbard-økinum. Men vita vit ov lítið. Vit bera ótta fyri, tí stóra fiskarii, sum bráðliga er byrjað. Tað er hesa veiðu vit vilja steðgað nakað til vit hava betri kunneleika um sjálfan rækjustovnin.

— Verður nakað gjørt fyri at kanna stovnin?

— Avgjort. Vit hava havt fleiri kanningskip í økinum og fara at senda fleiri til Svalbard í ár. Tí vit vita ov lítið. Hetta er tað fiskifrøðingarnir siga mær.

7 tons av rækjum í hálinum:

Føroyingar rok-fiskiskap við Svalbard

Tey fimm føroysku rækjuskipini, sum eru við Svalbard og royna, hava rok-fiskiskap. Tá samband var við Fame hóskvöldið lá hann uppá sjeý tons uppá hálið. Hann royndi saman við hinum føroysku skipunum á 77.15 og norður um 78 stig. Teir royna á djúpum vatni.

Talan er ikki um tær størstu rækjurnar. Á fiskileðini vóru eisini fimm norsk skip.